

PŘEDMLUVA.

Slovník národního jazyka náleží mezi první potřebnosti vzdělaného člověka. To cítí obzvláště ten, který za povoláním svým, anebo z lásky ku přirozenému jazyku v něm psátí, řečňovati, a sličněji pohybovati se má i chce. Nižádná záležitost, byť i neżyvější byla pamět lidská, není s to, aby všechen poklad jazyka, třeba jediného obsáhla, a na vždycky udržela, a tak všeobecnou encyklopédii věcí, gichžto mluva naše představitelkyní gest, bez umalení, a o všem se všemi denními přirostky v sobě obnášela. Pročež každý vzdělanější národ od dávná pečoval o to, aby bohatství jazyka svého jako v jednu schránku snešené, a ku potřebě uchystané choval; pečoval pravím o slovník národní, a někdy celý zborové o sručený jeho se přičiněli, jako v Itálii, ve Francouzích, v Rusích: někdy našli se mužové gednotní, kteří oživení gsance duchem celé akademie, dlouhou a trvalou práci podobná díla vyhotovili, jako Johnson, Adelung a Linde v Angličanech, Němcích a v Polště. Gestliže pak těmto národům, u kterých jazyk vlastenský v každém ohledu žije a panuje, a kdežto vzdělanec, vycházeje z učilišť domovních i veřejných, sám v sobě živý a hoganý slovník přirozeného jazyka do života obecného přináší, předce tolik na obecném slovníku národním záležeti se vidí: co říci máme o milém národu československém, kterýž všecku téměř péči na přiosobení sobě jiných jazyků obrací, gehož jazyk přirozený toliko domácím vychováním a

vlastní gednoho každého pilností a vůlí zůstaven gest, gehožto učenci, vygmauce malý gich počet, čím děle ve školách nčených pobýli, čím více a pilněji ducha svého uměním rozličnými vzdělali, tím menší zásobou mateřského jazyka, ačkoli jim neméně potřebného, do auřadů, a do života měšťanského opatření přicházegj? Mohau-li prosím oni, chtěgje, neb magje česky čjsti a psátí, obgji se bez auplněgšjho národního slovníka? Za našeho pak času, kdežto literatura vlastenská zdařilegi vznikati počjná, a kdež pro tu samu příčinu veliké množství slov a výrazů djem z obyčegje vyšlých a nyní pro nuznou gich potřebu obnovených, djem docela nové tvořených do spisovné řeči se vetřelo, kdož vydánj takového díla za svrchovaně potřebné býti neuznává? —

Potřebě této vyhověti má přítomný slovník; což gestli se mu na většjím djle zdařilo, dosti na tom má spisovatel, a mjí bude rozumný gcho soudce, věda do- bře, že jako nic pod sluncem, tak ani které djlo lidské, neřkuli tak obšjrné, na prsto auplné a dokonalé býti nemůže. Ba kdyby hned na tento čas ve všem ohledu dokonalý a auplný slovník možný byl, nedlouhoby ta gcho auplnost platiti mohla, poněwadž živý jazyk, gakýž posud chwála bohu český gest, nikdy v též mjře nezůstává, ale podobně všemu, v čemž život gest, neustále se proměňuje.

Přigde čas, a to tjm dřjwe, čjm rychlejší literatura vlastenská zkwétati bude, že i tento přítomný slownjk čtaucjmu a pjsčjmu Čechowů daleko nedostačj; což aby se brzo stalo, každý upřjmný vlastenec žádati musj.

Lehčejši však potom bude k slownjku našemu přidati, a geg lepšiti, než bylo na ten čas sepsati, o gehož vzniku a powstánj slušno gest krátee podotknauti, za přjčjnu ne tak spisowatele samého, gako raděgi těch, kterj mž za pomoc gemu učiněnan djka náležj. Když w roce 1800 wydawatel w proložený Tomsůw slownjk (1799) některými od nebožtjka prof. Pelcla sčbranými slowy doplňowati počal, nikoli na wydánj gích někděgšj nepomysli, anobřž toliko ke své vlastnj potřebě prohlédal, znamenage brzo s politowanjm, že od ginaak pilného a saudného Tomsy ani hlawnj pramen, Weleslawjnůw čtyrgazyčný slowář, cele použit a wyčerpán nebyl. Slyšew i od giných tauž žalobu, umjnil sobě prawený slownjk celý přepsati, a we swau zbřku wrownati, což i učinil a přes dvě léta času k tomu naložil, wždy přitom k obecnému gazyku zřetel mage, w čemž gemu tehdáž kollega geho prof. *Josef Kauble*, a *Wogtěch Kareš*, oné doby kaplan Budjuský poněkud nápomocni byli. Mezi tjm časem vznikl ústaw bohomluwecký biskupský w Litoměřicích, gehož někteřj alumnové, když wydawatel (1808) při gymnasium studugjej vlastenské mládeži ne tak pro wyučowanj českému gazyku, gako raděgi pro wzbuzenj k němu některé hodiny obětowal, podjlna přednášenj geho berauce, brzo co laskawj přátelé gemu w předsewzetj geho pomocné ruce přičinili, netoliko slowce w kragjch swých obyčegně zbřragje, ale celý prwnj djl slownjka německo-českého *Dobrowským* wydaného na cedulky wytahugje. Nelze tuto wyřjsti gmen gegich od té doby w rozličném *ústogenswj* se stkwěgjcjch, gako *Wáclawa Káry*, *Josefa Kramáře*, *Fr Wetešnjka* a g. m., wýborného wšak *Ant. Marka*, známého wábec w poesickém i filosofickém okresn spisowatele, přjtele mélio, s nejwětšj wděčnosťj gmenowati dlužno, gelikož on sám tolik wýtahů z knih rozličných a z obecnjho zwyku po mnohá léta nazhřal, žeby z nich samých neskrowný slownjk složen býti mohl. Čjm wjee zásoba ta k slownjku wzrostala tjm wjee žádostiwým gi zmožiti stá-

wal se wydawatel, wždy se domýšlege, že nemůželi sama wydána, aspoň ginému, kdoby kwydánj slownjka se přičinil, může pomocna býti; gakož w prawdě s *Faustinem Procházkau* český slownjk wyhotowiti mjnjcjm o to gednati počal, a gemu wšeckmu swau zbřku dáti obmýšlel, kteranz zatjm půgčeny mi sobě od *Dobrowského*, na djle gjm samým, na djle ginými, zwláště pak *Antonjnem Pjšeljm* pilně snešenými zbřkami, kterěz nuj wšecky w Museum českém se chowagj, znamenitě doplnil. Naděge dokonalého slownjka náhle zhasla amrjm wřtečného *Procházky* (1809), nezhasla pak ani tu žádost wydawatelowa, aby wždy někým tak potřebné giž tenkrát djlo wydáno bylo. Měl náš *Procházka* giž pěkné wřtahy z bratrské, benátské a Weleslawjnowy bible, které sobě při hotowenj swého Pjsma swatého (1804) do proloženého slownjka *Tomsowa*, a do zlatých dvěj *Amosa Komenského* wepsal, k tomu, pobuzen gsa wycházegjcjho tenkrát *Lindowa* polského slownjka přjkladem, k opravdowému spisowanj podobného djla, *Uághowu* kroniku, *Solferna*, a některé menšj kněžky schwalně prošel, a mluwenj způsobu sobě znamenal s doloženjm se stránky neb kapitoly pramenů swých, tak aby wše w pochybnosti opět w auktoru samém nalezeno býti mohlo. S podobnau dokonalostj zbřral byl i *Pjšelj*, gehož zásoby na cedulkách psané *Dobrowský* od záhuby, s kterau se giž na djle w rukau newědomé hospodyně byly potkaly, wychwátil. Gegich zbřky platněgšj službu wydawateli činily, než mnohých giných, ano i samého *Dobrowského*, kterýž, zpóléhage na swau neobyčegnuu pamět, nejwjce holá slowa s přidánjm někdy auktora, někdy gen wěku zaznamenal. Položil *Dobrowský* za základ swému rukopisnjmu slowáři zbřku giž dle abecedy zpořádanau nebožtjka *Doct. Med. Michalowského*, ta samu wadu magjcj, že smysl a rozum slowej pořjdku wyznačuge, a toliko gména spisowatelů bez udánj knihy a stránky, uwádj. Mimo to ale wšeecko wždy předce *Dobrowského* zbřky w mnohých knihách roztraušeně sepsané, z částky geště w cedulkách a listech gednotliwých chowané, na djle od něho samého, na djle od *Puchmayra*, *Zlobického*, *Zabranského*, *Rybayho* (kazatele w Uhřjch), *Knoblocha* (kaplana w Boleslawi), *Wambery* a mnohých giných snešená, byla wydawateli tohoto slownjka welikan

a weplelnau pomocj, a wyznatí powinno, že kdyby *Do-
browský*, gakž nepochybně nmysl měl, k wyhotowenj če-
ského slownjka wytrwalau ruku a práci byl přiložil, giž
dijwe bychom z auplného a zagisté kritického slownjka
byli se radowali; ale že se on ginými učenými pracemi
zaměstkuán gsa, tu práci opravdu podniknauti liknowal,
spisowatel pak tohoto wždy geště wydánj podobného dj-
la tanžebně žádal, počal na posled sám, co pracně po
tolik let sezhrjal a přepsal, w pořádek uwoditi, zname-
nace teprwé, kterak welice chybil, že zásobu wšecku do
proloženého třemi, někdy i sedmi listy slownjka přjruč-
njho, a ne raděgi na cedulky spisowal, což nyuj pro
náramný nepořádek slow činiti přimucen gsa o mnohá
léta práci sobě zdlauzil, a wydánj slownjka opozdil; což
budaucjm, ktej co podobného podniknauti by chtěli, na
wýstrahu praweno bud. Nedaw se ale ani tau nemilau
pracj dwogjho a trogjho též věci opisowánj překonati,
pokročil až přes literu D., ku které částce nebožjk fa-
rář *Fr. Nowotný* z Luže swé dodatky připogil, ale se-
šed smrtj dále w té přátelské pomoci pokračowati ne-
mohl; aniž pak mi známo, kde se zbjrka geho k slow-
njku poděla. Podobný osud měla zbjrka nebožjka far.
Josefa Rautenhrance, kterýž mnohá léta mezi lidem
slowce a mluwenj spásoby zhjraw, smrtj překwapen gest,
ano zbjrka geho wydawateli tohoto slownjka přisljbená
nikde se posud nalezi nemohla. Štastněgi zachowala se
zbjrka počatá okolo r. 1784 studugjejmi některými, ga-
kož byl *Wácl. Bergner* (†1834), *Mírček* a g., o nichž
zmiňuge *Dobrowský* w předmluwě na *Tomsůw* slownjk
(1790), a kterýchž zbjrka mně dostala se r. 1816. Li-
towati gest toliko, že ti dobj lidé méně důležité prame-
ny, k. p. *Wusjniůw* slownjk celý opsali, a co z lepšjch
zdrogů wážíli, toho auktorů určitě a gasně se nedoklá-
dali, užwagjce pro krátkost rozličných znamenj, ku kte-
rým potřebný kljč na ztracenj přišel. Takowá slowce a
mluwenj spúsoby znamenány gsau w našem slownjku
Berg. exc. (Bergneri excerpta).

Swjčila mezi tjm giná k českému slowání naděge.
P. prof. *Palkowič*, který giž r. 1810 nawrženj k slow-
njku českoslowanskému byl učinil, o sepsánj geho a
wydánj konečně se zasadil. Spall wydawateli, gak pra-

wjme, kámen se srdce, a on radostně uwolil se p. *Pal-
kowičowi* wšecky swé materialie podati, na tom dosti
mage, když gich toliko užito bude. Ale widělo se p
Palk. odstaupiti od wšelikého spolku, a wydati swg
slownjk o sobě (1820 — 1), gehož relativnj auplnost,
ač přjlišně krátkosti šetřil, z neywěšjho djlu potřebám
času wyhowěla, a wydáwanj giného slownjka nepotřebné
činiti se widěla. Ale i to se změnilo. Přjznivými po-
někud okolnostmi gazyk český rychlým krokem ku pře-
du se prostjral, a cokoli od některých proti tomu že
hráno a křičeno, w okresu wěd a uměnj znamenitě se
rozšjřil. Nemage ale we školách učených mjsta, a tudy
potřebného gako žlabu ku wtékánj do řečiště obecného
žiwota, zůstal, co do toho swého přjrostku, některým ge-
ho milownjkům podjlem saukromným, giným gsa nesroz-
umitedlný, a na úrážku wšechněm, kdož za poslednjch
těchto let w literatuře ančastenstw mjti bud nemohli, bud
nechtěli. Epoque tato posawad skončena neuj, posawad
denně nowá a nowá slowa od těch se tworj, kdož w ši-
rokém poli wěd a uměnj pracowati, a gazyk wzděláwanj
usilugj. Z té přjčiny slušeloby počkati s wydáwanjm
slownjka, ažby doba ta na wětšjm aspoň djle nběhla; a
wšak že potřeba sestawenj i této nowé zásoby denně
wětšj gest, djlem že tworěnj to slow wystawenj aupl-
něgšjm starého gazyka mjrniti a zprawowati widj se u
žitečné, aby ono bez přjčiny a bezcestuě se nedálo,
neywjce pak, že hodina smrti lidem negista, a s přibj-
wagjcm stárjm wždy děge se bližšj a gistéggšj: nechtěl
děle odkládati wydawatel wyhotowenj tak dáwno započa-
tého, tak dlauho žádaného, tolik péče geg stogjeho djla,
a od některých let k dokonánj geho wšecky wedlegšj
chwjle, kteréž mn swědomité pluěnj auřednjch powinno-
stj prázné zůstawowalo, obětowal, zwláště od té doby, co
štastnau náhodau rukopisnj slownjk *Wáclawa Rosy*, bý-
walého w druhé polowici sedmnáctého stolecj při Pražské
apellacj rady (†1689), kaupj na se přiwedl; slownjk při
swé necelosti (zeházjě litera M a půl N), při wšem nedo-
statku etymologickém, při wšech wadách onoho wěku to-
lik wýbornosti zawjragjce, že gest opravdu čemu se di-
witi, ano dijwe, gakž to arci učiniti *Klauser* w Rosen-
müllerowě knižtiskařstw obmýšlel, na swětlo wydán, neb
aspoň při wydáwanj giných slownjků použit ucbyl. Po-

slednj tato léta předsewzety wydawatelowo stalo se ga-ko by všeobecným. Negedni přátelé a milownjci literatury české, nepochybně proto, že rovně potřebnost slownjka nowého cjtíli, obraceli k němu zřetel swúg, geg k setrwánj w djle wšeligak pobádagjce, a gemu radau a pomocj autinnau přispjwagjce. Powinná wděčnost přikazuje přede všemi gmenowati Geho knjžecj Milost w pánu zesnulého arcibiskupa *Wáclawa Chlumčanského z Přestawlk*, který zwědew od našeho literátora *Winařického*, tehďáz ceremonjára swého, o tom podniknutj, nabjdl se znamenitau peněžnau pomoc pjsaři při takowé práci potřebnému udjetí, což i po dvě léta až do swého bezziwoj milostiwě činil. Zastali to mjsto s welikau platnostj mladj horliwj vlastenci pp. *Tomjček*, *Franta* a *Sucharďa*, kterýž o zmnoženj materiálu i ginak se přičinil. Propůgčil mi k užitj rukopisnj českoněmecký ač beze všech citátů na počátku běžjeho stoletj wyhotowený slownjk nešťastnau smrtj zemřelého faráře *Fabriho*, náš známý vlastenec prof. *Sedláček*, propůgčil far. *Krolmus* podobný rukopis (wlastně opis *Thamowa* slownjka s dodatkami rozličnými); propůgčil neyposledněgi W. p. *Janda*, lokalista w Styrsku, rozený Čech, celý *Dobrowského* slownjk w pořádek českoněmecký pilně a pracně uwenděný; pomoc, kteráž kdyby mi se dřjwe, než gsem to samé učinil, byla dostala, ukončenj djla mého bylaby o drahný čas přispjřila. Rozličné menšj wětšj dodatky přišly mi od giných wyborných vlastenců, gmenowitě od *M. D. Ryby*, mluwenj spůsoby z Weleslawjnowých nazwjce spisů geho p. otcem sebrané, podobně sebránj *Wáclawem Krameriusem* učiněné, od geho p. syna *Wáclawa* mi darowané, w slownjku mém slowy *Kram. exc.* (t. *Kramerii excerpta*) uwozené. Zuamenité a wzácné přjdawky zdělili mi přátelé mogi *Dominik Kinský*, *Josef Seidl*, *Wácl. Hanka*, *Jan Kollár* a *Leška*, prof. *Boček*, *Chmela*, farář *Wrána*, *Sláma*, prař. *Schön* s prof. *Bezďekau*, (gichž wýtahy z archiwu Pjseckého a Wodňanského pro krátkost *Schön. exc.* t. *Schönii excerpta*, gsem znamenal), a bratřj mogi, *Antonjn M. D.*, kterýž rkp. *Rasisa* a *Salicettiho* k tomu cjlí přepsal, slowce, gichž tam hognost, wytáhl, a podobným spůsobem i giné mnohé lékařské knihy prošel, a drahnau částku cedulek do pořádku pracně a setrwale uwedl; druhý pak

Jan, administrator na Tursku, slowce w okolj onom obyčegná pilně shjral. Wúbec těšil se wydawatel každého téměř času wždy z něgakého laskawého pomocnjka u wybjránj a wypisowánj slowcj ze spisů, a snad málo který vlastenec, aby něčeho buď z úst národu nebo z knih wzatého k této zhjrcce nepřičinil. Gmenowáni buďte w tom ohledu prof. *Šjr* a *Macháček*, pp. *Hansgírg*, *Ondrůk*, *Amerling*, *Hawránek*, *Zimmermann*, *Waněk*, *Hampeys*, *Jachim*, *Hulakowský*, *Štulc*, *Pichl*, *Daucha* a m. g. K závěrce wděčně uwěsti musjm M. D. a prof. *Jana Swatopluka Presla*, *Frant. Palackého*, redaktora Čas. Mus. a prof. *Pawla Jos. Šafařjka*, z kterýchž prwnj, co do částky přjrodowědecké, welikau sobě o slownjk můg zásluhu dobyl i zhjrkami swými geg podporowal; druhý swau radau a péčj k tomu, že konečně na swětlo vycházej, welice přispěl; třetj pak ku prohlednutj rukopisu a gedné korektuře laskawě se podwolil; důležitěgšj přjdawky geho gménem *Šaf.* uwendeny. —

Nemoha všech zegmėna wyčjstj, kdož mi w tom obtjžném stawenj wjce méně přispěli, přinucen gsem wúbec z láskey a ochotnosti všechněm děkowati, a giž krátce o tom promluwjm, gakými prawidly gsem při spisowánj slownjka toho se řjdl, což k sprawedliwému posauzenj geho wědětj gest potřeba. Bylo neyprwé s pomyslenau, máli woliti se pořádek etymologický, čili abecednj; onoho přjkladowé znamenitj gsau řecký od *Scapuly*, ruský akademický, a co neywábněgšjho *Rosiw*, kterýž gen doplňowán a opravowán býti mohl; pro abecednj pořádek mluwili opět weliej přjkladowé, francauzský akademický, anglický *Johnsonůw*, německý *Adelungůw* a *Kampůw*, polský *Lindůw* atd. Prwnj pořádek zagisťe dokonalegšj, a k pončenj hodněgšj: druhý wšak pohodlněgšj a tudy ku potřebě obecné žádaněgšj. Šetřeno wjce pohodlj čtenářůw nežli wnitřnj dokonalostj, a zwolen gest pořádek abecednj; aby ale i skaumatelům gazyka poslauženo bylo, zamýšlj wydawatel přjdati na konci stručný etymologický přehled podlé základů *Dobrowského* w knize *Etymologicon* nazwané postawených, w kterauž práci p. *Fr. Lad. Čelakowský*, muž w nářečjch slowanských zběhlý, a o českau literaturu welmi zaslawilý, ochotně se uwázal.

Druhá otázka powstala, gakým gazykem má se diti wyswětlowánj českých slow, latinskými, gako gest slownj *Prokopiusůw* rukopišnj, čili německým, gako *Tomšůw* a *Palkowičůw*, čili pauze českým, aby w prawdě národnj slownj gmenowati se mohl, gakož gest anglický *Johnsonůw*, ruský akademický, *Adelungůw* a *Kampůw* německý a g. Zwjčezil w tom příklad wýborného *Lindy*, dlé něhož k wyswětlenj českému wždy wyznamenánj německé přidáno; což w zemi české, kdež dwogj gazyk wedlé sebe panuge, téměř newyhnutedlně potřebné gest; latinská gména přidala se gen tam, kde terminologie, nebo zvláštnj pramenowé neb giné příčiny toho žádaly.

Dále gednalo se o to, máli slownj, šetře co nejwjce krátkosti, obsahowati toliko neypotřebněgšj mluwenj spůsoby bez udánj spisowatelůw, čili široce rozložiti se, příjmage i wjce příkladů, s dokládánj se pramenůw? Prwnj spůsob bylby wětšjmu djlu čtenářů dostatečný, a zagisté kniha tjm laciněgšj; ale druhý gistégšj, a zvláště česky pjšejm užitečněgšj; rada maudrých přátel konečně poslednj spůsob wymohla. I w tom polský slownj *Lindůw* wýborným byl příkladem. Giž tedy ani času, ani mjsta, ani nákladů šetřeno, ale sebrána i wydána napořád wšecká zásoba, slowa bez rozdjlu stará i nowá, z knih nebo z obyčege čerpaná, aby tjm spůsobem nashromáždil se celý, pokud možno, poklad gazyka; zvláště pak příklady ze spisů dobrých, aby spogowánj slow, čili skladna (syntaxis) gazyka na gewě byla, a poslaužití mohlo se wšestranně badatelům gazyka, kazatelům, a wšem, kdož česky psáti neb čjsti buď staré buď nowé spisy chtěgšj, a rady w tom potřebugšj. Odwozowánj slow a kořeny gegich ponkázány gsau dle možnosti, i někde srownány s ginými gazyky pro lepšj gich wyswětlenj. Uwáděnj wšeslowanských gmen u gedné a též wěci uspořil sobě wydawatel, poněwadž to učinil wýborný *Linde*, ku kterému skaumatelé nářečj slowanských kromě toho uchýliti se musegšj. Kde co ruského a ginogazyčného kromě řečtiny uwedeno, stalo se to latinskými literami, gakožto známěgšjmi, a že potřebných liter na snadě nebylo.

Giž pak, aby tak rozdjlná látka ljšila se dosti, umjnil zprwu wydawatel následowati w tom *Kampého*, a užjwati wjce znamenj, aby hned do oka padlo, což gest dobrého a zlého, co starého neb nowého, co důstogného, poetického, njzkého, komického atd., ale množstwj znamenj neljbiło se sandným některým literatorům, a protož wydawatel rád w tom powolil, užjwage toliko dwau znamenj k wyznačenj zastaralých, a nedobrych nebo podezřelých slow. Neboť i zle twořených slow newidělo se wynehati, aby mnohý našed ge w některém nowém spisu, o nich w omylu nezůstal. I neznámá na ten čas wydawateli položena gsau se znamenjm otázky; může z nich některé giným dobře známo, neb náhodau wyswětleno býti. Morawská i Slowákům wlastnj slowa přígmauti kázala newyhnutedlná potřeba, poněwadž gegich literatura s českau až posud táž byla, a wšem společně žádati gest, aby táž zůstala, potom, že u nich zachowala se mnohá, dobrá slowce, kteráž Cechům chyběgšj, a kterých i Čechowé, aspoň wespisech důležitěgšjch, a wšem gim společně odhodlaných s prospěchem užjwati mohau. Wlastnj gména osob, zemj, měst atd. gen potud náležj do Slownjka, pokud etymologicky důležitá gsau; cizj gména, k. p. *Aristoteles*, *Asia* a g. gen proto (ač po řjdku) přígata, aby se ukázalo, gak stajj ge ohybali, a gakbychom i my ge a gim podobná ohýbatí a uchylowati mohli. Auplnosti tu šetřiti, byloby nemjstné.

Pro snadněgšj nalezenj slow držel se wydawatel obyčegného posawadnjm slownjům českým pořádku, totiž literu *ch*, kterau co gedinau a zvláštnj hlásku (gako gest řecké *χ*) powažowati dlužno, umjstil wšudy po liteře *h*; na proti tomu *ř*, to gest *r* zgemuěné, kteréhož Slowené Uherštj od *r* u wyslowenj rovně gako *my* l od *l'*, nerozěznáwagšj, na wýslownau žádost *Dobrowského* ponechal mezi *r*, aby se tjm spjše odstranilo to chybně domněnj, žeby *ř* zvláštnj pjsmeno bylo. Zdrobnělá slowce (deminutiva), magšli zvláštnj wyznamenánj, o sobě, ginak u swých gmen kořených postawena gsau, což i o zdrodnělých druhého stupně, zde intensiva nazwaných, platj. Při samostatných gmenech (substantiva) ukázán gest druhý pád (genitivus), wygmauc neobogšj (neutrum),

neb ženské (femininum) na *j*, u kterých druhý pád s prvním vždycky stegný gest, jako: *držuvj, n., gen. dřjwvj, panj, f., gen. panj*. Podobně u spolustatných gmen (adjectiva) kladeno toliko mužské pohlawj, protože ostatnj, gsauce vždy stegná, sama sebau se rozuměgj; k. p. *obecnj et obecnj*, gest tolik, jakoby stálo *obecnj, á, é et obecnj, omn. gen.* U slowes (verba) dle pravidla stogj napřed praesens indicativi, jako *nesu, wedu* atd., vycházjli ale slovo w neurčitém způsobu (infinitivo) na *eti*, neb *iti*, toho Infinitivus položen gest na před pro stegnost ukazowajeho způsobu, vždy najm vychodjeho. Rozdjl tento pedlé nawrženj *Dobrowského*, w etymologickém slownjku, kde se gen krátce uwodj slovo, užitečný, w tomto slownjku owšem nepotřebný byl, ale že gadnan stál, newidělo se ho změnit. Verbalia substantiva hned u časownjků swých, hned o sobě položena, jak toho kde zdála se býti potřeba, což i o gmeněch spolustatných ze slowes twořených, k. p. *dělanj, spogenj*, atd. platj. Opětowacj (iterativa) a častotliwá (frequentativa) u swých slowes stogj, leč wyzna-

menáuj rozdjlně neb množstwj příkladů k snadnějšmu přehlednutj o sobě ge položiti radilo. Spůsob psanj (orthografie) starých příkladů na wětšjím djle pro srozumitelnost a pohodlj čtenáře obnowen, kde však toho příčiny někaké byly, we swé staré formě zanechán.

Přigmětež milj kragané a vlastenci wděčně gakan- kuli tuto práci, a raděgj k tomu hled'te, co wám podáno, než k tomu, čehož dáno nenj, pomnjce, že u welikých wěcech i na wlii dosti. Shromazďugte kdo mŕžete oprawy a doplňky, kteréž co přjdawek k tomuto slownjku, nestaneli mne wjce, kdoby wydal, vždy se nachodne. K závěrce wšem P. T. páním předplatcům a podporowatelům slownjka toho upřjmé djky skládám, gichžto gména pro památku na konci patěho djlu tištěna budau.

W Praze 1. Čerwence 1935.

WYDAWATEL